

Achtergrond informatie en uitleg bij Format Verlengingsadvies nog niet geplaatste TBS-gestelden waarvan de maatregel Terbeschikkingstelling met Voorwaarden is omgezet in een Terbeschikkingstelling met verpleging van overheidswege.

Versie:

Juli 2022

Auteurs:

P. Poppe, Openbaar Ministerie

Marianne Beijer, FPC De Oostvaarderskliniek

Inleiding juridisch

Naast het opleggen van een maatregel ter beschikking stelling (tbs) met dwangverpleging worden er jaarlijks vele tbs-maatregelen opgelegd onder voorwaarden. Dit gebeurt altijd met de bepaling dat deze voorwaarden dadelijk uitvoerbaar zijn (DUT), zodat vanaf het moment dat het vonnis is uitgesproken deze voorwaarden ingaan. Ook als betrokkene in beroep gaat van deze beslissing. Deze maatregel kan overigens alleen opgelegd worden als de veroordeelde zich tevoren bereid heeft verklaard zich aan de voorwaarden te houden.

Daarnaast zijn er ter beschikkinggestelden met dwangverpleging waarbij de dwangverpleging onder voorwaarden wordt beëindigd.

Toezichthouder en begeleider in deze zaken is altijd de reclassering. Zij zijn verplicht eenmaal per drie maanden aan DIZ en de Officier an Justitie een voortgangsrapportage uit te brengen, waarin het beloop van het toezicht en het eventuele behandelbeloop worden beschreven en een advies volgt of het toezicht onder dezelfde voorwaarden kan worden voortgezet. Incidenten worden hierin vermeld, doch dan zal er meestal al een aparte melding (bijzonder voorval) en eventueel een waarschuwing zijn gevolgd naar aanleiding van het incident.

Bij het overtreden van de voorwaarden of als anderszins de veiligheid dat met zich meebrengt kan de Officier van Justitie vorderen dat de tbs met voorwaarden wordt omgezet in een tbs met verpleging, danwel dat een voorwaardelijke beëindiging van de verpleging weer wordt omgezet in een bevel tot verpleging. In zo'n geval kan de betrokkene worden aangehouden en vastgezet, en kan de Officier bij de Rechter-Commissaris vorderen om een bevel voorlopige verpleging af te geven. Deze vordering moet onverwijld worden ingediend en de RC moet binnen 3 x 24 uur na ontvangst van vordering beslissen. Daarna wordt binnen 30 dagen de vordering tot (alsnog) verpleging bij de Rechtbank behandeld, waarna 14 dagen na de zitting de uitspraak volgt. Appel is mogelijk bij het Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden. Al die tijd –tot het onherroepelijk worden van de omzettinguitspraak- blijft het gegeven bevel van de RC geldig en vormt daarmee de titel om iemand vast te houden. Dat gebeurt in een PI, en na consultatie, soms in een PPC. Na het onherroepelijk worden van de omzettinguitspraak, blijft de persoon gedetineerd, nu niet meer op bevel van de RC maar op basis van de uitspraak tot alsnog verpleging (bij TBS voorwaarden) dan wel hervatting van de verpleging (na een voorwaardelijke beëindiging van de verpleging) van de rechtbank danwel Gerechtshof indien er een appel is geweest. Het selectie- en aanmeldtraject vanuit DIZ start op het moment van het onherroepelijk worden van de uitspraak. Wanneer betrokkene is aangemeld en geaccepteerd door een FPC, wordt het FPC verantwoordelijk voor het schrijven van het verlengingsadvies. Doordat de wachttijden oplopen komt het steeds vaker voor

dat de betrokkene nog niet opgenomen is in het FPC, maar het FPC wel de verantwoordelijkheid heeft voor het opstellen van het verlengingsadvies.

Bij de verlenging van een tbs-maatregel met verpleging kan de Officier van Justitie de verlenging te vorderen. Daarbij moeten volgens de wet (artikel 6:6:12 Wetboek van Strafvordering) de volgende stukken worden overgelegd:

*een recent opgemaakt, met redenen omkleed en ondertekend advies van het hoofd van de inrichting: hierin wordt voorzien door het opmaken van het format verlengingsadvies in deze zaken.

*een afschrift van de 'wettelijke' aantekeningen omtrent de lichamelijke en geestelijke gesteldheid van de tbs-gestelde. Aan deze wettelijke eis kan niet worden voldaan: nu betrokkene niet in de inrichting verblijft zijn er geen wettelijke aantekeningen. Om dit enigszins te ondervangen wordt aan de parketten aanbevolen alle voortgangsverslagen van de reclassering die in het kader van het toezicht op de tbs maatregel voorwaarden zijn uitgebracht bij te voegen ten behoeve van de verlengingsprocedure bij de rechtbank.

Ingewikkeldheden

Het is voor iedere kliniek ingewikkeld om een verlengingsadvies op te stellen terwijl de betrokkene nog niet in de kliniek is opgenomen. Dit brengt vragen en ook weerstand met zich mee. Het is echter aan alle klinieken om dit probleem gezamenlijk met het OM op te lossen. Juridisch ligt vast dat het FPC verantwoordelijk is voor het schrijven van een advies op het moment dat aan de betrokkene een maatregel van tbs met dwangverpleging opgelegd is. Eerder is dit opgelost door aan de toezichthouder te vragen om, ondanks het beëindigen van het toezicht, toch een verlengingsadvies op te stellen. Ook zijn door Pro Justitia rapporteurs adviezen over een verlenging geschreven. Vanwege het gebrek aan rapporteurs heeft het NIFP geen ruimte om te kunnen bijdragen aan de huidige toename aan vragen/noodzaak tot verlengingsadviezen. In de zoektocht naar een oplossing voor dit probleem zijn verschillende aspecten meegewogen. Ten eerste is nagedacht over eventuele tuchtrechterlijke consequenties. Dit heeft geleid tot het voorstel om alleen het hoofd van de inrichting het verlengingsadvies te laten ondertekenen. Wie het advies daadwerkelijk schrijft, is aan het desbetreffende FPC.

Het verlengingsadvies wordt altijd met de betrokkene besproken. Dit vraagt extra inspanning in die zin dat iemand vanuit de kliniek de betrokkene moet gaan spreken. Hoe dit praktisch vormgegeven wordt, zal verschillen. Soms is dit te combineren met een intake. Soms kan een casemanager in de PI hierin assisteren.

Een ander aspect is of de tijd die geïnvesteerd wordt gedeclareerd kan worden. Een vergoeding voor de tijdsinvestering is toegezegd door Robrecht Baving (DJI).

Voorbereidingen

Op het moment van aanmelding bij de kliniek wordt CDD+ opengezet, zodat kennisgenomen kan worden van het dossier. Na de aanmelding vindt er een intakegesprek plaats, waardoor er al een eerste contact met de betrokkene geweest is. In deze intake is het van belang om uit te leggen dat de kliniek ook een verlengingsadvies moet gaan schrijven en dit zal doen op basis van het beschikbare dossier.

Vraag tijdens de intake wie de casemanager is. De casemanager kan behulpzaam zijn in het komen tot afspraken en afstemming over het bespreken van het verlengingsadvies met de betrokkene.

Suggestie: info opvragen bij de inrichtingspsycholoog/PMO en inrichtings medische dienst voor actuele beeld, medicatie en somatische bijzonderheden.

Het format

Voor het verlengingsadvies wordt het huidige format gebruikt. Het is door de situatie niet mogelijk om het advies op eenzelfde wijze te onderbouwen als wanneer de betrokkene in behandeling is binnen de kliniek. Een aantal boxen zijn dan ook voorzien van de term 'voorlopig'.

Er zijn een aantal gegevens bekend zoals de eerder gestelde diagnose, de beschrijving van het indexdelict, de voorgeschiedenis en beschrijvingen van diens functioneren tot aan de omzetting tbs met voorwaarden naar dwangverpleging. Deze informatie staat beschreven in de voortgangsverslagen van de reclassering. De kernproblematiek en diagnostiek staat beschreven in de beschikbare Pro Justitia rapportages en kan als werkhypothese overgenomen worden. Het is immers waarschijnlijk dat de stoornissen nog steeds aanwezig zijn. Dit geldt ook voor het aanwezige recidiverisico. Het is niet aannemelijk dat bij een omzetting naar dwangverpleging sprake is van een afname in het recidiverisico.

Indien er een risicotaxatie door een gedragsdeskundige is uitgevoerd in het kader van de omzetting kan deze meegenomen worden. Hier kan een reflectie aan toegevoegd worden waarin een inschatting gegeven wordt over in hoeverre de taxatie nog actueel is.

Op basis van het dossier kunnen de risicofactoren (statisch en dynamisch) beschreven worden. Voor het advies is het eveneens van belang om een beschrijving te geven van de aanwezige risicofactoren die uit het dossier naar voren komen.

Om een beeld te krijgen van het functioneren kan contact opgenomen worden met de toezichthouder van de reclassering zodat er een completer beeld verkregen wordt van het functioneren in het afgelopen (half) jaar. Voor het risico op gewelddadig gedrag kan de HCR of HKT gescoord worden.

In het geval van zedendelicten is het advies om enkel de Static-99R te scoren wanneer er geen inhoudelijk gesprek met de betrokkene mogelijk is. Dit geeft de meest voorspellende informatie over het recidiverisico.

De beschermende factoren kunnen middels de SAPROF eveneens op basis van het dossier gescoord worden.